

**АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ
ПРОТИВОКОВІДНИХ ЗАХОДІВ КРАЇНАМИ ЯК ЕЛЕМЕНТ СТАБІЛІЗАЦІЇ
БЕЗПЕКИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ У СВІТІ¹**

Таранюк Л.М.,

*д.е.н., проф., професор кафедри міжнародних економічних відносин
Сумський державний університет, м. Суми
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007, Україна
l.taraniuk@uabs.sumdu.edu.ua*

Д'яконова І.І.,

*д.е.н., проф., професор кафедри міжнародних економічних відносин
Сумський державний університет, м. Суми
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007, Україна
i.diakonova@uabs.sumdu.edu.ua*

Бєлова І.В.,

*д.е.н., проф., професор кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Сумський державний університет, м. Суми
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007, Україна
i.bielova@uabs.sumdu.edu.ua*

Замора О.М.,

*к.е.н., доц., доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Сумський державний університет, м. Суми
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007, Україна
o.zamora@uabs.sumdu.edu.ua*

Деміхова Н.В.,

*д.м.н., професор кафедри сімейної медицини з курсом дерматовенерології
Сумський державний університет, м. Суми
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007, Україна
n.demyhova@med.sumdu.edu.ua*

Деміхов О.І.

*к.держ.упр., старший викладач кафедри управління
Сумський державний університет, м. Суми
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007, Україна
o.demyhov@management.sumdu.edu.ua*

Актуальність даного наукового дослідження є безперечною через необхідність підтримки системи світової безпеки здоров'я населення в умовах пандемічних загроз. Попередній 2020 рік показав нездатність світової системи охорони здоров'я ефективно протистояти пандемії COVID-19. До негативних чинників необхідно віднести наступні: затримка системи фінансування протиковідних заходів, відсутність вакцин в період піку захворювань в світі, низька система попередження ризиків системи охорони здоров'я, нерівномірність фінансування закупівлі вакцин серед держав світу з розвинутою і розвиваючої економікою, низька фінансова підтримка з боку розвинених країн світу фонду COVEX із закупівлі вакцин для країн з розвиваючою економікою. Однак, не в повному обсязі залишається досліджено систему моніторингу результативності протиковідних заходів країн світу, яка необхідна для повного обґрунтування проблематики пандемії COVID-19 і подальшої розробки інструментарію боротьби з нею. Тому дослідження моніторингу результативності системи впровадження протиковідних заходів

¹ Підготовлено в рамках НДР «Механізм синергетичної взаємодії інструментів економічної політики як драйвер стабілізації секторів економіки в контексті зростаючих чинників вразливості внаслідок пандемії COVID-19 (№ др 0120U104765)».

країнами світу є необхідним для прийняття управлінських рішень їх керівництвом з метою стабілізації безпеки здоров'я населення. Метою наукового дослідження є удосконалення підходів до аналізу результативності впровадження системи протиповітряних заходів країнами як елемент стабілізації безпеки здоров'я населення в світі. *Методологія та наукові підходи: SWOT - аналіз – при порівнянні сильних, слабких сторін, можливостей і загроз протиповітряних заходів, які реалізовані урядами країн; метод синтезу – при обговоренні отриманих результатів аналізу протиповітряних заходів країн світу, метод альтернатив – при виборі стратегії політики охорони здоров'я країн з розвинутою та розвиваючою економікою щодо проведення протиповітряних заходів. Проведено аналіз наукових публікацій щодо досліджень проблематики системи попередження поширення пандемії COVID-19 у світі. Порівняно системи протиповітряних заходів країнами з розвинутою і розвиваючою економікою. Проведено факторний аналіз впливу на результативність системи протиповітряних заходів країн світу, який включає організаційні і трудові фактори. Удосконалено методичний підхід до стратегічної оцінки результативності системи протиповітряних заходів країн світу, який на відміну від існуючих, враховує сформовані критеріальні показники SWOT-аналізу результативності впровадження системи протиповітряних заходів країнами, в тому числі підсистеми попередження ризиків повторного прояву пандемії COVID-19 в країнах світу, а також рекомендації щодо вибору стратегій політики охорони здоров'я країни, яка спрямована проти поширення пандемії COVID-19. Можливість використання результатів в подальших дослідженнях може стосуватися розробки організаційно-економічного забезпечення впровадження ефективних протиповітряних заходів країнами світу. Практичне значення дослідження полягає в розробці дорожньої карти урядами країн світу протидії пандемічним викликам у майбутньому. Соціальні наслідки містять антисоціальні ефекти, які включають високу смертність населення країн світу внаслідок пандемії COVID-19, неспроможність медичної системи своєчасно справлятися з пандемічними викликами.*

Ключові слова: пандемія, метод, регулювання, безпека здоров'я.

DOI: 10.21272/1817-9215.2021.1-10

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

В умовах пандемічних викликів, які останнім часом активізувалися в країнах світу, особливу роль відіграє впровадження урядами країн системи протипандемічних (протиповітряних) заходів, які спрямовані на підвищення рівня стабілізації здоров'я населення і зниження рівня захворюваності COVID-19. Однак необхідно відзначити, що результативність даної системи в країнах світу різна. Це обумовлюється різною системою фінансування на проведення протиповітряних заходів, які спрямовані на зниження рівня захворюваності в країнах з розвинутою і розвиваючою економікою. Країни з розвинутою економікою мають кращі передумови в боротьбі з пандемією COVID-19, ніж країни з розвиваючою економікою. На результативність системи протиповітряних заходів країн впливають безліч факторів: рівень фінансування країни, достатність державної підтримки протиповітряних заходів (вакцинація, телемедицина, впровадження часткових і повних локдаунів, міжнародна фінансова допомога по боротьбі з COVID-19, міжнародна фінансова підтримка з цільових фондів, такі як фонд COVEX, по боротьбі з пандемією COVID-19 країн світу). Виникає необхідність формування системи моніторингу результативності впровадження системи протиповітряних заходів країнами, які спрямовані на прийняття управлінських рішень всіх зацікавлених в даному процесі стейкхолдерів (керівництво країн світу, виробники вакцин, благодійні фонди, фонд COVEX, фірми постачальники вакцин, медичні установи), що в кінцевому результаті буде сприяти зниженню кількості хворих і формуванню ефективної стратегічної політики в сфері охорони здоров'я на рівні країн світу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У зв'язку з актуалізацією тематики впливу пандемії COVID-19 велику увагу громадськості приділяється дослідженням ролі впливу її на життя суспільства і розгляду системи протидії даній пандемії на світовому рівні. Особливості роботи медичного персоналу в період пандемії COVID-19 в Малайзії досліджено в роботі Суяді Е., Фадхлі М., Медитамар М., Каміл Д., Ямін А., Янді Н., Індра С. [1].

Необхідно враховувати і вплив пандемії COVID-19 на економіку охорони здоров'я країн світу, так як від рівня фінансового бюджету країни буде залежати ефективність протиповітряних заходів в ній. Вплив коронавірусу на надходження від

податків з продажів і оцінка фінансового стану місцевого самоврядування в штаті Північна Кароліна, США досліджували вчені МакДональд Б., Ларсон С. [2].

Якість освіти в період пандемії COVID-19 є головним чинником зростання інтелектуального потенціалу країни, проте в період пандемії COVID-19 виникає багато факторів, які можуть негативно впливати на рівень освіти. Ефекти від пандемії COVID-19 на студентів - медиків досліджували вчені Харрісон А., Лі С., Джонс Л., Ландсфелд Дж., Юарез М. [3]

При формуванні політики противоковідних заходів країн світу необхідно враховувати ступінь впливу пандемії COVID-19 на галузі секторів економіки країн. Оцінку впливу пандемії COVID-19 на сектор торгівлі в Великобританії проводили вчені Панзон Л., Ларком С., Ші П. [4].

На перше місце також виходить рівень фінансування охорони здоров'я національним бюджетом і міжнародними фондами медичної допомоги, як елемент підвищення рівня безпеки здоров'я населення країни. Аналіз впливу COVID-19 на здоров'я населення країн світу і докази цього впливу в США з урахуванням системи фінансування на противоковідні заходи проводили вчені Фріедсон А., Макніколс Д., Сабія Дж., Дейв Д. [5]. Аналіз ринку цінних паперів і обґрунтування процесу хеджування акцій під час пандемічної кризи в світі зробив у своїй статті науковий діяч Піседтасаласі А. [6].

Важливу роль відіграє міжнародне співробітництво в області глобального захисту від світової пандемії COVID-19. Аналіз прибутку і витрат при реалізації процесів соціальної дистанції в суспільстві, проведення вакцинації розглядали науковці Зунсторм Л., Ньюболд С., Фіннофф Д., Ашворз М., Шогрен Ю. [7]

Важливим завданням є формування ефективних стратегій протидії пандемії COVID-19 саме на міжнародному рівні для захисту від майбутніх пандемічних викликів в світі. У статті вчених Танг С., Лі Х. [8], розглянуті питання соціального впливу пандемії COVID-19 на міграцію в сільській місцевості Китаю і стратегії її подолання.

Впровадження інноваційних заходів з боку урядів країн світу в галузі охорони здоров'я, які спрямовані на зниження захворюваності у світі від COVID-19, є елементом підвищення безпеки здоров'я населення. Роль електронного урядування в боротьбі з COVID-19 як складової сталого розвитку в Пакистані і Китаї досліджували вчені Уллах А., Пінглу С., Уллах С., Аббас Н., Хан С. [9].

Підтримка бізнес структур через впровадження противоковідних заходів з боку урядів країн світу в період пандемії COVID-19 є основою виживання малого і середнього бізнесу. Дослідженням даного процесу в Литві займалися вчені Ніколаєнко Ю., Ведерайте Р., Снеїдерине А., Анікас І. [10].

Невирішеною в повному обсязі науковою задачею є формування інформаційного забезпечення (вибір стратегій, аналітичні системи) для прийняття ефективних управлінських рішень на міжнародному рівні щодо впровадження противоковідних заходів для забезпечення глобальної системи безпеки системи охорони здоров'я у світі.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Мета дослідження - удосконалення підходів до аналізу результативності впровадження системи противоковідних заходів країнами як елемент стабілізації безпеки здоров'я населення в світі.

До *основних завдань* слід віднести наступні: провести аналіз наукових публікацій щодо досліджень проблематики системи попередження поширення пандемії COVID-19 у світі; порівняти системи противоковідних заходів країнами з розвинутою і розвиваючою економікою; провести факторний аналіз впливу на результативність системи противоковідних заходів країн світу; удосконалити методичний підхід до стратегічної оцінки результативності системи противоковідних заходів країн світу.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

При проведенні наукового дослідження використано порівняльний підхід при оцінюванні результативності системи противоковідних заходів країнами світу, який включає SWOT - аналіз (порівняння сильних, слабких сторін, можливостей і загроз) противоковідних заходів, які реалізовані урядами країн. Об'єктами дослідження обрані країни світу, які активно беруть участь в реалізації системи противоковідних заходів, які спрямовані на зниження рівня захворюваності населення на COVID-19. До даних країн слід віднести країни з розвинутою економікою (з високим рівнем валового внутрішнього продукту), серед яких - США, Ізраїль, Великобританія, Німеччина, Франція, Швейцарія, Данія, Норвегія, Бразилія, Японія, Китай; країни з розвиваючої економікою (країни з низьким рівнем валового внутрішнього продукту) - серед них Албанія, Марокко, Нігерія, Ємен, Україна, Пакистан, Чилі. До інструментарію вимірювання віднесено використання методу SWOT - аналізу противоковідних заходів країн світу, який, на відміну від існуючого, включає сформовані критеріальні показники SWOT-аналізу результативності впровадження системи противоковідних заходів країнами світу, в тому числі підсистеми попередження ризиків повторного прояви пандемії COVID-19 в різних країнах світу, а також рекомендації щодо вибору стратегій політики охорони здоров'я країни проти поширення пандемії COVID-19. Дані елементи наукової новизни допоможуть урядам країн більш ефективно проводити політику противоковідних заходів у країні, з огляду на сучасні тенденції боротьби з пандемією COVID-19.

До етапів проведення наукового дослідження необхідно віднести вдосконалений SWOT-аналіз результативності впровадження системи противоковідних заходів країнами світу, який включає наступну процедуру реалізації оцінювання.

1. Проведення аналітики противоковідних заходів країн світу в 2020 році.
2. Формування критеріальних показників SWOT-аналізу результативності впровадження системи противоковідних заходів країнами світу.
3. Проведення експертного оцінювання критеріальних показників SWOT-аналізу результативності впровадження системи противоковідних заходів країнами світу використовуючи метод балів.
4. Вибір стратегії політики охорони здоров'я країни проти поширення пандемії COVID-19 (стратегія противоковідних заходів країни).

Необхідно відзначити універсальність даного методу через реалізації експертного порівняльного підходу і можливості проведення як кількісного, так і якісного оцінювання противоковідних заходів країн світу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

В умовах подальшої небезпеки поширення коронавірусу COVID-19 і необхідності боротьби з ним все більше актуалізації набуває впровадження противоковідних заходів країнами на світовому рівні. Необхідно відзначити, що за інформацією Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) в 1 кварталі 2021 року 42 країни почали вакцинацію, 36 з яких - країни з високим доходом. Ще 6 - країни із середнім доходом. При цьому існує проблема, що країни з низьким і більшість країн із середнім доходом ще не отримують вакцину. Це обумовлено тим, що багаті країни з глобального механізму COVAX, такі як США, Великобританія, Ізраїль, які укладають двосторонні контракти з постачальниками, сприяють зростанню ціни на вакцини, що потенційно може ускладнити доступ до цих препаратів іншим країнам [11].

Проаналізуємо стан проведення противоковідних заходів в бідних країнах світу (з розвиваючої економікою). Програма вакцинації від COVID-19 в бідних країнах Азії, Африки і Латинської Америки Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) зіткнулася з цілим рядом проблем - нестачею фінансування, ризиками зриву поставок вакцин і укладення договорів з країнами. Програмою ВООЗ COVAX, якою керує ВООЗ разом з радою Gavi-альянсом урядів, фармацевтичних компаній, благодійних і

міжнародних організацій, які організують світові компанії по вакцинації, передбачено, що не менше 2 млрд доз вакцини поставлять в бідні країни, що розвиваються Африки, Азії та Латинської Америки до кінця 2021 року. Плани COVAX з вакцинації засновані на менш дорогих вакцинах від коронавірусу, які поки ще не отримали схвалення, а не на вакцинах від Pfizer з BioNTech і Moderna, що використовують більш дорогую нову технологію мРНК. Вакцину Pfizer схвалили для екстреного застосування в декількох країнах, вакцинація почалася в Великобританії і США. Плани вакцинації за програмою COVAX виходили з ціни в 5,20 дол. США за дозу. Вакцини Pfizer коштують близько 18,40 -19,50 дол. США за дозу, Moderna -25 -37 дол. США. Крім того, обидві ці вакцини вимагають спеціального холодового режиму зберігання і перевезення, програмою COVAX ці інвестиції не передбачалися. Щоб вакцинувати 20% людей в бідних країнах в наступному році, COVAX необхідно \$ 4,9 млрд на додаток до \$ 2,1 млрд, які вже зібрані її фондом. Основними донорами виступили Великобританія і країни Європейського Союзу, а також Фонд Білла і Мелінди Гейтс, в той час як США і Китай не взяли на себе жодних фінансових зобов'язань. Всесвітній банк та інші міжнародні фінансові установи пропонують дешеві кредити бідним країнам, щоб допомогти їм купити і впровадити вакцини через COVAX. Крім того, фонд COVAX випустить спеціальні облігації, щоб залучити до 1,5 млрд дол. США у 2021 році [12].

Мета міжнародної програми COVAX - зробити доступними до кінця 2021 року 2 млрд доз вакцини. Для цієї ініціативи вже зібрані майже 5 млрд дол. США (4,2 млрд євро). Внесок Німеччини - понад 500 мільйонів євро [13].

Попередні заявки на участь в роботі механізму COVAX, координується Альянсом ГАВІ, представили 80 країн, які планують забезпечувати себе вакцинами на умовах самофінансування; ще 92 країни з низьким або середнім рівнем доходу мають право на отримання підтримки COVAX в рамках попередніх зобов'язань із закупівель (ПОЗ) [14].

Що стосується багатьох країн світу (з розвинутою економікою), то в січні 2021 року за рівнем проведення противовірусних заходів (вакцинації) перше місце займає Ізраїль. За даними міністерства охорони здоров'я Ізраїлю, станом на 22 січня 2021 року вакцину від коронавірусу отримали понад 2,5 мільйона громадян з майже дев'яти мільйонів. При цьому 900 тисяч з них вже отримали і другу дозу вакцини. По країнам з розвинутою економікою, станом на 1 січня 2021 року маємо наступний рівень вакцинації. Загальний показник вакцинації в Ізраїлі - 11,55 дози на 100 чоловік - набагато випереджає інші країни, де стартувала вакцинація. На другому місці йде Бахрейн з показником (3,49), на третьому - Великобританія (1,47). Далі слідує США з показником (0,84), але це дані станом на 30 грудня 2020 року, тоді як всі вищезгадані дані актуальні на 1 січня 2021 року. Якщо говорити про вакцинацію за кількісними показниками, а не процентним, то лідирує Китай, де громадянам вже ввели 4,5 мільйона доз. Далі слідує США (2,79 млн), Великобританія (1 млн) і той же Ізраїль (1 млн) [15].

Як видно з статистики вищий рівень противовірусних заходів демонструють саме країни з розвинутою економікою, причиною цьому служить більш високий рівень фінансової стабільності економіки і можливості придбання більш дорогих вакцин для свого населення. Необхідно також приділити увагу впливу світової пандемії COVID-19 на стан економік країн світу і формування механізмів, які сприяють подоланню фінансової кризи країн. Міжнародний валютний фонд (МВФ) оголосив про надзвичайний кредитуванні понад 100 мільярдів доларів США і 1 трильйон доларів США, які він може мобілізувати для своїх членів [16].

Необхідна зважена політика держав світу по відношенню проведення противовірусних заходів, які будуть спрямовані в тому числі і на підтримку економіки країн, яка включає: податкові канікули і державну допомогу суб'єктам малого бізнесу, впровадження соціальної допомоги для незахищених верств населення, інвестиційне забезпечення на формування системи противовірусних

заходів, благодійність і фінансове донорство. При цьому необхідна комплексна стратегія для задоволення всіх потреб у фізичному, психічному і соціальному здоров'я населення, прямо або побічно порушеного COVID - 19. Зіткнувшись з пандемією, багато країн підвищили рівень системи протипандемічних заходів за рахунок реалізації таких організаційних напрямків, які відображають вплив організаційних чинників:

1. Реорганізація надання послуг первинної медико-санітарної допомоги шляхом створення групових практик і міцних зв'язків з громадськими службами, наприклад, у Франції, Ісландії, Ірландії, Словенії та Великобританії.

2. Розширення протипандемічних програм на дому також поліпшило доступ до медичної допомоги для всіх пацієнтів під час кризи, знизивши навантаження на лікарні в Канаді, Іспанії, США.

3. Використання цифрових інструментів і систем, таких як електронна охорона здоров'я та телемедицина, наприклад, за допомогою нового законодавства (Польща, Естонія), нових послуг телемедицини (Канада, Словацька Республіка) і нових керівних принципів і нормативних актів (Бельгія, Франція, Японія).

4. Додаткові виплати постачальникам первинної медико-санітарної допомоги, які стикаються з великим навантаженням і ризиками через пандемію, в тому числі за послуги телеконсультації або відвідування на дому (Нідерланди, Німеччина, Італія).

5. Скорочення надання медичних послуг, не пов'язаних з COVID 19. В Австралії (до кінця квітня 2020 року) все нетермінові планові операції були скасовані, щоб звільнити місце в лікарнях. Аналогічна політика була реалізована в США, Португалії та Чилі. У Німеччині лікарням було рекомендовано поступово повернутися до «нормальної діяльності» (тобто припинити відстрочку планових операцій) на початку травня 2020 року, але вони продовжували резервувати від 25 до 30% ємності місць для пацієнтів з COVID 19 [17].

Дані заходи вплинули на зниження використання очних амбулаторних послуг під час піків пандемії. Дослідження, проведене в США, показало, що кількість відвідувань амбулаторних клінік знизилася майже на 60% протягом березня 2020 року і приблизно на 50% для відвідувань первинної медико-санітарної допомоги за той же період. У Норвегії кількість консультацій по первинній медико-санітарній допомозі скоротилося на 11% з кінця березня 2020 року порівняно з початком березня 2020 року. Важливим фактором залишається фінансова підтримка медичних працівників, які проводять протипандемічні заходи в країнах світу, так як це впливає насамперед на мотивацію надавати медичні послуги і реалізовувати систему боротьби з COVID 19, яка відображає вплив трудових мотиваційних чинників. У Канаді були введені нові коди виставлення рахунків для всіх лікарів для отримання компенсації за віртуальні консультації (хоча деякі юридичні особи вже мали деякі коди - наприклад, Британська Колумбія). Австралія також ввела нові пункти розкладу пільг за програмою Medicare, щоб дозволити лікарям, медсестрам, акушеркам і суміжним медичним фахівцям, включаючи фахівців з психічного здоров'я, надавати послуги телемедицини [17].

В цілому можна відзначити різні протипандемічні напрямки роботи країн світу по боротьбі з пандемією COVID 19. Однак виникає необхідність подальшого стратегічного планування і тактичного інструментарію його реалізації в системі протипандемічних заходів, які будуть перешкоджати в подальшому появи пандемії в світі, в тому числі в результаті мутації вірусів COVID 19 в більш небезпечних форм.

Оцінювання. Авторами наукового дослідження, на основі проведеного моніторингу впровадження організаційно-економічного, соціального забезпечення боротьби з пандемією COVID-19 країнами світу, запропоновано вдосконалений методичний підхід до стратегічної оцінки результативності системи протипандемічних заходів країн світу, який на відміну від існуючих, враховує критеріальні показники сильних, слабких сторін, можливостей і загроз отримання результативності від впровадження системи протипандемічних заходів країнами, в тому числі підсистеми

попередження ризиків повторного прояви пандемії COVID-19 в різних країнах світу, а також рекомендації щодо вибору стратегій політики охорони здоров'я країни, яка спрямована проти поширення пандемії COVID-19. Даний SWOT-аналіз проведений в таблиці 1. Необхідно відзначити, що даний SWOT-аналіз був проведений експертними групами (вчені, медичні працівники, фахівці-аналітики, проектні менеджери) освітньо-наукових інститутів, медичних установ (ННІ бізнесу, економіки та менеджменту Сумського державного університету, Медичного інституту Сумського державного університету, медичного закладу «Університетська клініка»). Бали критеріальних показників, їх коефіцієнтів вагомості були отримані експертним шляхом на основі аналітики впровадження протипандемічних заходів країн світу в 2020 році [1-17].

Таблиця 1 - SWOT-аналіз результативності системи протипандемічних заходів країн світу з розвинутою / розвиваючою економікою (область балів 0 - 10), ум.од. (авторське)

Найменування критеріального показника	Фактична оцінка	Коеф. вагомості	Зважена оцінка
Сила (S)			
Рівень підтримки фонду COVEX	2/9	0,2/0,1	0,4/0,9
Рівень соціального страхування здоров'я населення	9/3	0,4/0,4	3,6/1,2
Рівень економічної підтримки суб'єктів бізнесу	9/3	0,4/0,5	3,6/1,5
Сума зваженої оцінки сили			7,6 / 3,6
Слабкість (W)			
Рівень низької кількості угод урядів з виробниками вакцин COVID-19	2/8	0,1/0,3	0,2 / 2,4
Рівень низького фінансового забезпечення системи охорони здоров'я країн на боротьбу з COVID-19	1/7	0,2/0,5	0,2/3,5
Витрати на систему попередження ризиків повторного прояви пандемії COVID-19	4/9	0,7/0,2	2,8/1,8
Сума зваженої оцінки слабкості			3,2 / 7,7
Можливість (O)			
Рівень зниження пандемії за рахунок вакцинації населення	9/8	0,5/0,7	4,5/5,6
Система «зелених коридорів» між країнами	7 / 5	0,1 / 0,1	0,7 / 0,5
Рівень відновлення роботи економіки	8 / 6	0,4 / 0,2	3,2 / 1,2
Сума зваженої оцінки можливості			8,4 / 7,3
Погроза (T)			
Рівень повторного зараження COVID-19	3 / 7	0,4/ 0,7	1,2 / 4,9
Рівень повних локдаунів в країні	2 / 6	0,3 / 0,2	0,6 / 1,2
Рівень неспроможності медицини задовільняти кількість захворілих	1 / 5	0,3 / 0,1	0,3 / 0,5
Сума зваженої оцінки загрози			2,1 / 6,6
Різниця зважених оцінок (Сила-Слабкість)			+ 4,4 / -4,1
Різниця зважених оцінок (Можливість-Загроза)			+ 6,3 / +0,7
Вибір стратегії політики охорони здоров'я країн з розвинутою економікою			Зірки *
Вибір стратегії політики охорони здоров'я країн з розвиваючою економікою			Погані діти**

* Стратегія «Зірки» - стратегія використання сили для реалізації можливостей країни щодо реалізації протипандемічних заходів;

** Стратегія «Погані діти» - стратегія реалізації можливості для подолання слабких сторін країни в реалізації протипандемічних заходів.

Обговорення. При обґрунтуванні отриманих результатів проведеного SWOT-аналізу результативності системи протипандемічних заходів країн світу з розвинутою і розвиваючою економікою необхідно відзначити, що країни з розвинутою економікою (серед яких США, Ізраїль, Великобританія, Німеччина, Франція, Швейцарія, Данія, Норвегія, Бразилія, Японія, Китай) має ряд конкурентних переваг в реалізації

системи боротьби з пандемією COVID 19. Це викликано такими причинами: більш високим фінансовим потенціалом країн і можливістю своєчасно проводити вакцинацію населення через закупівлю більш дорогих вакцин (Moderna, Pfizer); високою якістю системи охорони здоров'я в країні і рівнем соціального страхування здоров'я населення; своєчасності угоди урядів країн з провідними виробниками вакцин проти COVID 19. Тому на основі результатів проведеного стратегічного оцінювання рекомендовано для урядів країн з розвинутою економікою вибрати стратегію «Зірки» в політиці охорони здоров'я країн. У свою чергу для країн з розвиваючою економікою (серед яких Албанія, Марокко, Нігерія, Ємен, Україна, Пакистан, Чилі) отримані результати SWOT-аналізу результативності системи противоковідних заходів мають наступні причини: несвоєчасність поставки вакцин з боку фонду COVEX в рамках гуманітарної допомоги, низький рівень виділення фінансових коштів з бюджету країни на фонд по боротьбі з COVID 19 в зв'язку з дефіцитом бюджету, запізнення в часі з урядовими угодами з провідними виробниками вакцин (в Україні початок переговорів - грудень 2020 року). Тому на основі результатів проведеного стратегічного оцінювання рекомендовано для урядів країн з розвиваючою економікою вибрати стратегію «Погані діти» в політиці охорони здоров'я країн.

Наслідки для управління. Управління координацією противоковідних заходів в країнах в 2021 році є важливою і включає такі напрямки: створення національного кабінету міністрів - координаційного органу, що складається з представників як державного рівня, так і центрального уряду (Австралія); використання електронних версій існуючих координаційних форумів і задіяння на всіх рівнях урядові структури з управління стихійними лихами (Південна Африка); підтримка загальнодержавних заходів реагування на COVID-19 між органами влади (Південна Корея); створення Координаційного центру органів цивільного захисту (Ісландія); створення Офісу управління для реагування на наслідки COVID-19 (Колумбія) [18].

ВИСНОВКИ

У висновку необхідно відзначити важливість стратегічної оцінки результативності противоковідних заходів країн світу для зниження ступеня небезпеки від пандемії COVID-19, яка впливає на прийняття ефективних управлінських рішень в області безпеки здоров'я населення. На основі проведеного стратегічного аналізу сформовано рекомендації по управлінській координації противоковідних заходів щодо підвищення їх ефективності країнами з розвинутою і розвиваючою економікою. До них слід віднести: наявність фінансового ресурсу в урядів країн за рахунок наповнення бюджету в фонд боротьби з пандемією COVID 19; формування ефективного організаційного механізму політики охорони здоров'я країн, спрямованої на ліквідацію пандемії COVID-19; злагодженої роботи урядів країн світу і провідних виробників вакцин проти COVID-19, формування міжнародної системи моніторингу виявлення нових вірусів в світі і реалізації системи протидії нових форм вірусів.

SUMMARY

Taraniuk L.M., D'yakonova I.I., Belova I. V., Zamora O.M, Demikhova N.V., Demikhov O.I. Analysis of the effectiveness of the implementation of against COVID measures by countries as an element of stabilizing health safety in the world

The relevance of this scientific study is undoubted due to the need to maintain the global health security system in the face of pandemic threats. The previous year 2020 showed the inability of the global healthcare system to effectively confront the COVID-19 pandemic. Negative factors include the delay in the financing system for anti-malignant measures, the lack of vaccines during the peak of diseases in the world, the low risk prevention system of the health care system, the uniformity of financing the procurement of vaccines among the countries of the world with developed and developing economies, low financial support from the developed countries of the world to the fund COVEX for the procurement of vaccines for developing countries. However, the system for monitoring the effectiveness of anti-poisonous measures of the countries of the world has not been fully investigated, which is necessary to fully substantiate the problems of the COVID-19 pandemic and further develop

tools to combat it. Therefore, the study of monitoring the effectiveness of the system of introducing against COVID measures by countries of the world is necessary for making managerial decisions by their leadership in order to stabilize the safety of public health. The purpose of the research is to improve the approaches to the analysis of the effectiveness of the implementation of the system of anti-flood measures by countries as an element of stabilizing the safety of public health in the world. Methodology and scientific approaches: SWOT - analysis - when comparing the strengths, weaknesses, opportunities and threats of anti-war measures implemented by governments; method of synthesis - when discussing the results of the analysis of anti-cancer measures in the world, the method of alternatives - when choosing a health policy strategy for countries with developed and developing economies for anti-cancer measures. The analysis of scientific publications on research into the problems of the system for preventing the spread of the COVID-19 pandemic in the world. Comparison of the system of anti-wing measures by countries with developed and developing economies has been implemented. The conducted factor analysis of the impact on the effectiveness of the system of anti-sag measures of the countries of the world, which includes organizational and labor factors. An improved methodological approach to the strategic assessment of the effectiveness of the system of against COVID measures of the countries of the world, which, unlike the existing ones, takes into account the formed criterion indicators of the SWOT analysis of the effectiveness of the implementation of the system of against COVID measures by countries, including the subsystem for preventing the risks of re-manifestation of the COVID-19 pandemic in the countries of the world, and See also guidelines for choosing a country's health policy strategies that address the spread of the COVID-19 pandemic. The possibility of using the results in further research may relate to the development of organizational and economic support for the implementation of effective anti-flood measures by countries around the world. The practical significance of the study is to develop a roadmap for governments around the world to counter pandemic challenges in the future. The social consequences include antisocial effects, which include high mortality due to the COVID-19 pandemic, and the inability of the medical system to cope with pandemic challenges in a timely manner.

Key words: pandemic, method, regulation, health safety.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Sujadi E., Fadhli M., Meditamar M.O., Kamil D., Jamin A., Yandri H., Indra S. Generalized anxiety disorder associated with individual work performance of Indonesian medical personnel during COVID-19 outbreak. *International Journal of Public Health Science*. 2021. № 10 (1). PP. 207-214.
2. McDonald B.D., Larson S.E. Implications of the coronavirus on sales tax revenue and local government fiscal health. *Journal of Public and Nonprofit Affairs*. 2021. № 6(3). PP. 377-400.
3. Harries A.J., Lee C., Jones L., Langsfeld J.M., Juarez M. Effects of the COVID-19 pandemic on medical students: a multicenter quantitative study. *BMC Medical Education*. 2021. № 21(1). P. 14.
4. Panzone L.A., Larcom S., She P.-W. Estimating the impact of the first COVID-19 lockdown on UK food retailers and the restaurant sector. *Global Food Security*. 2021. № 28. P. 100.
5. Friedson A.I., McNichols D., Sabia J.J., Dave D. Shelter-in-place orders and public health: evidence from California during the COVID-19 pandemic. *Journal of Policy Analysis and Management*. 2021. № 40(1). PP. 258-283.
6. Pisedtasalasai A. Hedging stocks in crises and market downturns with gold and bonds: Industry analysis. *Asian Economic and Financial Review*. 2021. № 11(1). PP. 1-16.
7. Thunström L., Newbold S.C., Finnoff D., Ashworth M., Shogren J.F. The Benefits and Costs of Using Social Distancing to Flatten the Curve for COVID-19. *Journal of Benefit-Cost Analysis*. 2021. №11(2). PP. 179-195.
8. Tang S., Li X. Responding to the pandemic as a family unit: social impacts of COVID-19 on rural migrants in China and their coping strategies. *Humanities and Social Sciences Communications*. 2021. № 8(1). P. 8.
9. Ullah A., Pinglu C., Ullah S., Abbas H.S.M., Khan S. The Role of E-Governance in Combating COVID-19 and Promoting Sustainable Development: A Comparative Study of China and Pakistan. *Chinese Political Science Review*. 2021. № 6(1). PP. 86-118.
10. Nikolajenko J., Viederytė R., Šneiderienė A., Aničas I. Components for measuring the efficiency of the intervention measures to support business, initiated and implemented by the government of Lithuania during the first lockdown. *Sustainability (Switzerland)*. 2021. №13(3). PP. 1-19.
11. Калашник П. ВОЗ большинство вакцин против коронавируса скупили богатые страны и это проблема. 2021. URL: <https://hromadske.ua/ru/posts/voz-bolshinstvo-vakcin-protiv-koronavirusa-skupili-bogatye-strany-i-eto-problema>
12. Мингазов С. Сроки вакцинации от COVID-19 в бедных странах по программе ВОЗ могут сорваться 2020. URL: <https://www.forbes.ru/newsroom/obshchestvo/416595-reuters-sroki-vakcinacii-ot-covid-19-v-bednyh-stranah-po-programme-voz>
13. Венкина Е. G20: Меркель призвала увеличить финансирование глобального механизма вакцинации. 2020. URL: <https://www.dw.com/ru/g20-merkel-podderzhala-globalnyj-mehanzim-vakcinacii/a-55687883>
14. Глобальный механизм по обеспечению доступности вакцин против COVID-19 объединяет 172 стран и работает над несколькими перспективными вакцинами. 2021. URL: <https://www.who.int/ru/news/item/24-08-2020-172-countries-and-multiple-candidate-vaccines-engaged-in-covid-19-vaccine-global-access-facility>
15. Калашник П. Израиль опережает всех в мире по темпам вакцинации против коронавируса. 2021. URL: <https://hromadske.ua/ru/posts/izrail-operezhayet-vseh-v-mire-po-tempam-vakcinacii-protiv-koronavirusa>

16. The impact of the coronavirus (COVID-19) crisis on development finance. OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19). 2020. URL: <http://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/the-impact-of-the-coronavirus-covid-19-crisis-on-development-finance-9de00b3b/>
17. Strengthening the frontline: How primary health care helps health systems adapt during the COVID 19 pandemic. OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19). 2021. URL: <http://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/strengthening-the-frontline-how-primary-health-care-helps-health-systems-adapt-during-the-covid-19-pandemic-9a5ae6da/>
18. COVID-19 and fiscal relations across levels of government. OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19). 2020. URL: <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/covid-19-and-fiscal-relations-across-levels-of-government-ab438b9f/>

REFERENCES

1. Sujadi E., Fadhli M., Meditamar M.O., Kamil D., Jamin A., Yandri H., Indra S. (2021). Generalized anxiety disorder associated with individual work performance of Indonesian medical personnel during COVID-19 outbreak. *International Journal of Public Health Science*, № 10 (1), PP. 207-214.
2. McDonald B.D., Larson S.E. (2021). Implications of the coronavirus on sales tax revenue and local government fiscal health. *Journal of Public and Nonprofit Affairs*, № 6 (3), PP. 377-400
3. Harries A.J., Lee C., Jones L., Langsfeld J.M., Juarez M. (2021) Effects of the COVID-19 pandemic on medical students: a multicenter quantitative study. *BMC Medical Education*, № 21(1), P. 14.
4. Panzone L.A., Larcom S., She P.-W. (2021). Estimating the impact of the first COVID-19 lockdown on UK food retailers and the restaurant sector. *Global Food Security*, № 28, P. 100.
5. Friedson A.I., McNichols D., Sabia J.J., Dave D. (2021). Shelter-in-place orders and public health: evidence from California during the COVID-19 pandemic. *Journal of Policy Analysis and Management*, № 40(1), PP. 258-283.
6. Pisedtasalasai A. (2021). Hedging stocks in crises and market downturns with gold and bonds: Industry analysis. *Asian Economic and Financial Review*, № 11(1), PP. 1-16.
7. Thunström L., Newbold S.C., Finnoff D., Ashworth M., Shogren J.F. (2021). The Benefits and Costs of Using Social Distancing to Flatten the Curve for COVID-19. *Journal of Benefit-Cost Analysis*, № 11(2), PP. 179-195.
8. Tang S., Li X. (2021). Responding to the pandemic as a family unit: social impacts of COVID-19 on rural migrants in China and their coping strategies. *Humanities and Social Sciences Communications*, № 8(1), P. 8.
9. Ullah A., Pinglu C., Ullah S., Abbas H.S.M., Khan S. (2021). The Role of E-Governance in Combating COVID-19 and Promoting Sustainable Development: A Comparative Study of China and Pakistan. *Chinese Political Science Review*, № 6(1), PP. 86-118.
10. Nikolajenko J., Viederytė R., Sneiderienė A., Aničas I. (2021). Components for measuring the efficiency of the intervention measures to support business, initiated and implemented by the government of Lithuania during the first lockdown. *Sustainability (Switzerland)*, № 13(3), PP. 1-19.
11. Kalashnik P. (2021). VOZ: bol'shinstvo vaksin protiv koronavirusa skupili bogatyie strany i eto problema. URL: <https://hromadske.ua/ru/posts/voz-bolshinstvo-vaksin-protiv-koronavirusa-skupili-bogatyie-strany-i-eto-problema>
12. Mingazov, S. (2020). Sroki vaksinatcii ot COVID-19 v bednykh stranakh po programme VOZ mogut sorvat'sya. URL: <https://www.forbes.ru/newsroom/obshchestvo/416595-reuters-sroki-vakcinacii-ot-covid-19-v-bednyh-stranah-po-programme-voz>
13. Venkina E. (2020). G20: Merkel' prizvala uvelichit' finansirovaniye global'nogo mekhanizma vaksinatcii. URL: <https://www.dw.com/ru/g20-merkel-podderzhala-globalnyj-mehanizm-vakcinacii/a-55687883>
14. Global'nyy mekhanizm po obespecheniyu dostupnosti vaksin protiv COVID-19 ob'yedinyayet 172 strany i rabotayet nad neskol'kimi perspektivnymi vaksinami (2021). URL: <https://www.who.int/ru/news/item/24-08-2020-172-countries-and-multiple-candidate-vaccines-engaged-in-covid-19-vaccine-global-access-facility>
15. Kalashnik P. (2021). Izrail' operezhayet vsekh v mire po tempam vaksinatcii protiv koronavirusa, – 2021. URL: <https://hromadske.ua/ru/posts/izrail-operezhayet-vseh-v-mire-po-tempam-vakcinacii-protiv-koronavirusa>
16. The impact of the coronavirus (COVID-19) crisis on development finance. (2020). *OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19)* URL: <http://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/the-impact-of-the-coronavirus-covid-19-crisis-on-development-finance-9de00b3b/>
17. Strengthening the frontline: How primary health care helps health systems adapt during the COVID 19 pandemic. (2021). *OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19)*. - URL: <http://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/strengthening-the-frontline-how-primary-health-care-helps-health-systems-adapt-during-the-covid-19-pandemic-9a5ae6da/>
18. COVID-19 and fiscal relations across levels of government. (2020). *OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19)*. URL: <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/covid-19-and-fiscal-relations-across-levels-of-government-ab438b9f/>